

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 332.12:316.32

ДЕТЕРМІНАНТИ І ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІН НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

**Т. Л. Іванова, кандидат економічних наук,
Донецький державний університет управління.**

© Іванова Т. Л., 2013.

Стаття отримана редакцією 30.05.2013 р.

Вступ. Зростання конкурентоспроможності України важливе не тільки з позицій інтеграції її у європейський економічний простір, вступу до СОТ та інші міжнародні організації, а насамперед для формування в країні високоефективної ринкової економіки, здатної забезпечити позитивні темпи економічної динаміки і сталого розвитку. Одним з найактуальніших питань сьогодення є розроблення підходів і методів оцінювання соціально-економічної, екологічної, політичної, культурної та інших складових вектора поступового прогресивного руху національної економіки. Цей підхід актуальний з точки зору узагальнення екзогенних оцінок субфакторів Індексу глобальної конкурентоспроможності (ІГК), з одного боку, й ендегенних макроекономічних показників, з іншого, на підставі постулатів сучасної синергетики, доречних на міждисциплінарній основі.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Дослідженням питань конкурентоспроможності на фундаментальному рівні займалися такі західні вчені, як М. Портер, Д. Сакс, П. Кругман, С. Ліндер, Б. Олін, Л. Саммерс, Дж. Харт, Е. Хекшер. З широких наукових позицій аналізу національної конкурентоспроможності вони розглянуті у працях вітчизняних учених В. Гейця, А. Даниленка, В. Семиноженка, Б. Кваснюка, В. Сіденка, В. Мунтіяна, Ю. Бажала, С. Кіреєва, І. Крючкової, М. Меламеда, Л. Мусіної, Л. Шинкарук та інших. Проблемам конкурентоспроможності також приділяють значну увагу такі українські й російські дослідники: Я. Базилюк, О. Білоус, Я. Жаліло, Б. Буркинський, Д. Лук'яненко, М. Делягін, І. Спиридонов, С. Соколенко та інші.

Наразі виникає необхідність осмислення проблеми глобальної конкурентоспроможності у площині довгострокової національної стратегії й політики, що щільно взаємопов'язані з оцінками сталого соціально-економічного розвитку України

у глобальному і національному вимірах та потребують формалізації й симбіозу різних гілок наукових досліджень у контексті принципів сучасної синергетики.

Постановка завдання. Дослідження насамперед соціально-економічної компоненти функціонування економіки доцільно з метою вироблення довго- і короткострокових стратегій щодо її поліпшення на тлі поєднання оцінок глобальної конкурентоспроможності й макроекономічних показників України, які взаємно доповнюють один одного і комплексно відбивають нагальні проблеми та напрями подальшого підвищення конкурентоспроможності країни.

Законодавчі документи «Україна 2020: стратегія національної модернізації», Стратегія інноваційного розвитку України на 2010 – 2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів, Програма економічних реформ на 2010 – 2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», Декларація Тисячоліття Організації Об'єднаних Націй, яку Україна підписала у 2000 р., Закон України «Про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2012 рік та основні напрями розвитку на 2013 і 2014 роки» формують найсучасніші нормативно-правові засади сталого розвитку й утворення конкурентоспроможної української економіки, чітко орієнтованої на соціальні імперативи. Вони мають бути покладені в основу розроблення формалізованих моделей реалізації зовнішньої (глобальної) та внутрішньої конкурентоспроможності країни у площині єдиної методологічної бази.

Основний матеріал і результати. За оцінками Всесвітнього економічного форуму (далі – ВЕФ), Україна не належить до країн, здатних забезпечити пропозицію товарів і послуг із застосуванням новітніх технологій, в умовах вільного та справедливого ринку й зростаючих доходів населення, внаслідок чого є низькоконкурентною державою. Перші оцінки конкурентоспроможності України міжнародною незалежною організацією, якою виступає ВЕФ, належать до 1997 року [1, с. 27]. Підсумки роботи форуму щорічно оприлюднюються у спеціалізованому виданні «The Global Competitiveness Report. World Economic Forum», або «Звіт з глобальної конкурентоспроможності. Світовий економічний форум».

Форум долучає до формування даних мережу з більше 150 організацій із країн, що аналізуються у звіті. Зокрема, в Україні такою організацією є Центр соціально-економічних досліджень «CASE Україна». Інформаційною базою для визначення Індексу глобальної конкурентоспроможності (GCI) стають статистичні дані з близько 15000 звітів із 144-х країн, результати міжнародного опитування більш ніж 13000 керівників компаній, з яких 36% здійснюється в режимі он-лайн, що є широкою репрезентативною вибіркою [2, с. 391].

Починаючи із 2006 р., ВЕФ оцінює конкурентоспроможність країн на основі вдосконаленої та поширеної методики складання рейтингу, згідно з якою кількість чинників визначення глобальної конкурентоспроможності збільшилася майже втричі. У нових виданнях «The Global Competitiveness Report» розроблені додаткові індикатори оцінювання ступеня розвиненості інфраструктури і розвитку бізнесу, ефективності ринку, рівня здоров'я та якості освіти, які дозволяють більш ретельно проаналізувати конкурентоспроможність окремих національних економік. Загальний рейтинг конкурентоспроможності країни будується на підставі трьох основних субфакторів та їх складових, наведених на рис.1.

Три субфактори містять 12 узагальнених контрольних показників (pillars), що визначають національну конкурентоспроможність (табл.1). У наведених на рис.1 і в таблиці 1 даних агрегованим є субфактор ефективності ринків, який включає три вектори-вимірювачі: ефективність ринку товарів, ринку праці та ринку фінансів. Усередині категорії, в яку входить показник, враховано його відсоткову питому вагу в цьому субфакторі. Наприклад, у категорії основних вимог кожний показник являє 25% від її загальної оцінки у 100%.

Окремий показник характеризується сукупністю індикаторів, які здійснюють значний вплив на стан та перспективи динаміки конкурентоспроможності країни (табл.1).

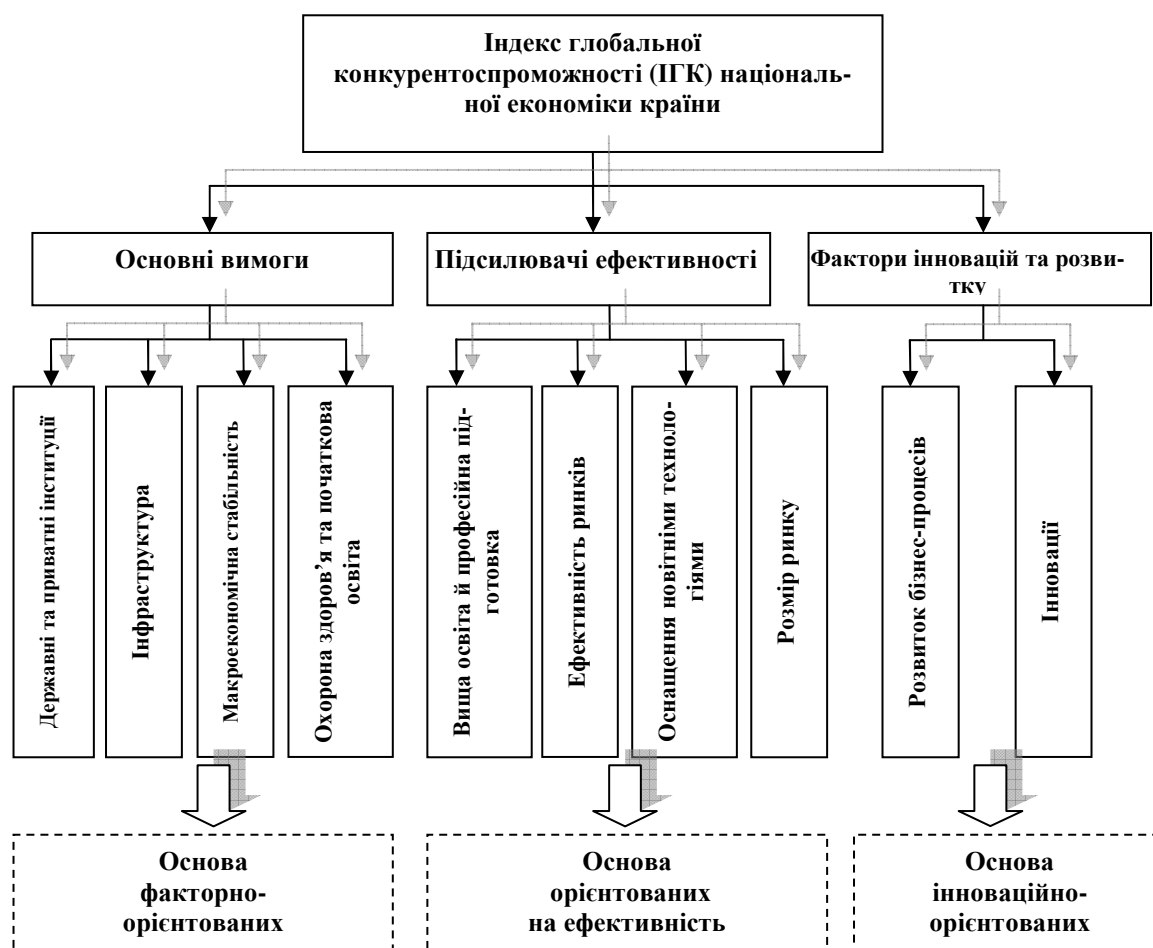

Рис. 1. Складові оцінки конкурентоспроможності країни

При підрахунку Індексу глобальної конкурентоспроможності використовуються бальні оцінки від 1 до 7, котрі є порівняними й узагальнюючими для зіставлення станів окремих національних економік.

Таблиця 1. Структура Індексу глобальної конкурентоспроможності України

Субфактори	Кількість оцінюваних показників	Частка показника у субфакторі, %
1	2	3
1. Індекс глобальної конкурентоспроможності ІГК (113)		
1.1. Основні вимоги (46)		
Державні та приватні інституції	21	25
Інфраструктура	9	25
Макроекономічна стабільність	6	25
Охорона здоров'я та початкова освіта	10	25
1.2. Підсилювачі ефективності (51)		
Вища освіта й професійна підготовка	8	17
Ефективність ринків (товарів, праці, фінансів)	33	51
Оснащення новітніми технологіями	6	17
Розмір ринку	2	17
1.3. Фактори інновацій та розвитку (16)		
Розвиток бізнес-процесів	9	50
Інновації	7	50

У цілому, Індекс глобальної конкурентоспроможності складений зі 113-ти змінних, які детально і комплексно характеризують конкурентоспроможність країн світу, що знаходяться на різних рівнях економічного розвитку [3].

У таблиці 2 розподіл національних економік за стадією життєвого циклу країни (ЖЦК), крім критерію класифікації економік за часткою субіндексу ІГК, містить критерій ВВП на душу населення [4, с. 10].

Таблиця 2. Частка субіндексів у підсумковому Індексі глобальної конкурентоспроможності залежно від стадії життєвого циклу країн

	Стадія 1-ша, факторна	Транзитна від 1-ї до 2-ї	Стадія 2-га, ефективна	Транзитна від 2-ї до 3-ї	Стадія 3-тя, інноваційна
ВВП на душу населення, \$	<2000	2000 – 2999	3000 – 8999	9000 – 17000	>17000
Частка субіндексу основних вимог	60%	40 – 60%	40%	20 – 40%	20
Частка субіндексу підсилювачів ефективності	35%	35 – 50%	50%	50%	50%
Частка субіндексу інновацій	5%	5 – 10%	10%	10 – 30%	30%

Він збігається з теорією стадій (фаз) конкурентоспроможності країни за М. Портером, у якій учений диференціює їх за такими ознаками: 1) стадія факторів виробництва; 2) стадія інвестицій; 3) стадія нововведень; 4) стадія багатства.

Згідно з думкою М. Портера, перші три стадії супроводжуються зростанням конкурентоспроможності країни, а остання, навпаки, призводить до її падіння, яке є наслідком більш високого рівня розвитку і розкріпачення національної економіки [5]. Відповідно до визначених критеріїв, Україна знаходиться на другій стадії ЖЦК, а саме – стадії економік, орієнтованих на ефективність, після якої здійснюється перехід у фазу інноваційного розвитку, висунутого як головна мета у сучасних законодавчих актах. Однак в окремі періоди економіка України, зокрема за показником ВВП на душу населення, повертається до транзитної стадії переходу від економік, орієнтованих на основні фактори, до стадії «ефективних» економік, що свідчить про її значну неусталеність. Зведення у таблицю субіндексів глобальної конкурентоспроможності й головного макроекономічного індикатора стану здоров'я національної економіки – ВВП на душу населення – наочно свідчить про необхідність одночасного розгляду ІГК і основних макроекономічних показників країни.

Результати оцінок субфакторів ІГК у 2012 – 2013 рр., за даними звіту ВЕФ, свідчать, що Україна посіла 73-тє місце проти 82-го у 2011 – 2012 рр. серед 144-х країн світу [6]. До трійки лідерів увійшли Швейцарія, Сінгапур і Фінляндія. Принаймні Російська Федерація та Казахстан посіли 67-ме і 51-ше місця, випереджаючи Україну відповідно на 6 і 22 позиції. Для України це значно кращі результати оцінювання глобальної конкурентоспроможності відносно післякризового періоду 2009 – 2010 рр., коли вона втратила 16 позицій. Утім уже у 2011 р. рівні індексів глобальної конкурентоспроможності поліпшились, і рейтинг країни збільшився на 7 позицій, а у 2012 році – ще на 9 позицій, що створює передумови подальшого зростання її конкурентних переваг у глобальному вимірі.

Проаналізуємо стан конкурентоспроможності України та побудуємо графіки оцінок субфакторів у балах, що ґрунтуються на узагальненні даних The Global Competitiveness Report за 2005 – 2012 роки [3, 4, 6 – 12]. Графіки і додані до них за допомогою програми Microsoft Excel лінії трендів наочно демонструють тенденції зміни показників. Зокрема, динаміка ІГК і фактора «Основні вимоги» (рис. 2), за яким економіка належить до першої, «факторної», стадії розвитку, демонструє зростання у тенденції як інтегрального показника ІГК, так і субфактора основних вимог.

Очевидно, що в усіх випадках найкращою апроксимацією вихідних даних виявилася поліноміальна функція лінії тренда, яка дає найбільше наближення до аналітичних оцінок The Global Competitiveness Report.

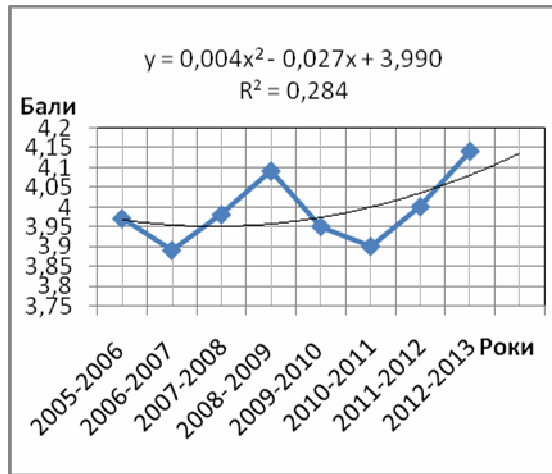

Рис. 2. Динаміка ІГК України

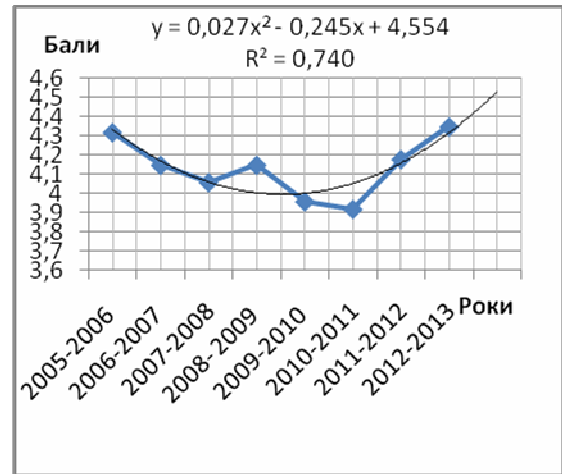

Рис. 3. Субфактор «Основні вимоги»

Індекс глобальної конкурентоспроможності як інтегральний показник містить сукупність субфакторів, які здійснюють неоднозначний і різнонаправлений вплив на його майбутню динаміку. Прогнозні дані на один крок уперед, отримані на основі регресійного аналізу даних з використанням програми Microsoft Excel, ілюструють прогресивну динаміку ІГК, утім вірогідність такої тенденції незначна, оскільки коефіцієнт змішаної кореляції R^2 дорівнює 0,284.

На рис. 3 наведено динаміку змін інтегрального субфактора «Основні вимоги», яка є значно більш достовірною, оскільки R^2 дорівнює 0,740. Таким чином, можна з упевненістю констатувати, що економіка України забезпечить достатньо високі індикатори «факторної» фази розвитку.

Однак, як свідчать значення окремих коефіцієнтів змішаної кореляції R^2 , достовірність апроксимації різниться за лініями трендів. Прогнозна динаміка індикаторів зовнішньої конкурентоспроможності національної економіки свідчить, що за відсутності адекватної стратегії щодо вдосконалення інституцій та бізнес-клімату в країні, активізації інноваційних процесів поліпшення чинників конкурентоспроможності, які відбулись у 2012 р., матимуть тимчасовий характер і не сприятимуть структурній перебудові національної економіки.

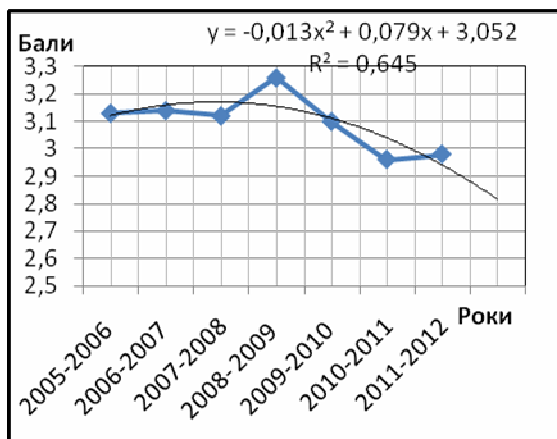

Рис. 4. Субфактор «Державні та приватні інституції»

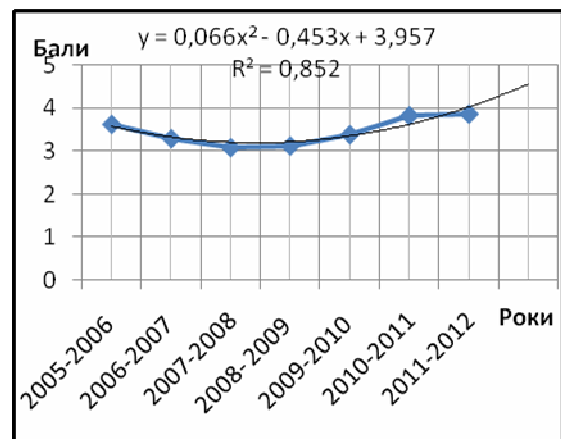

Рис. 5. Субфактор «Інфраструктура»

Зокрема, прогнозна динаміка субфактора «Державні та приватні інституції» (рис. 4, $R^2=0,645$) негативна, тобто він залишиться вагомою загрозою національній конкурентоспроможності України. За цим субфактором країна сьогодні займає 132-ге місце із 144-х можливих.

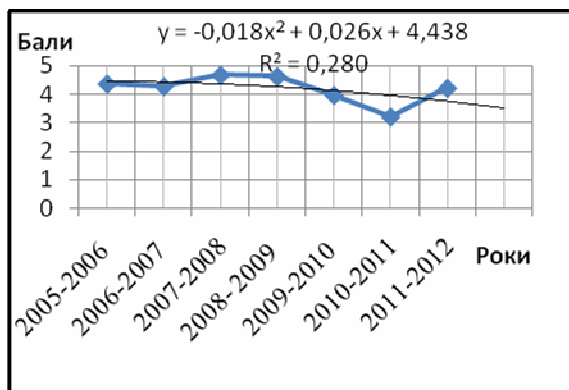

Рис. 6. Субфактор «Макроекономічна стабільність»

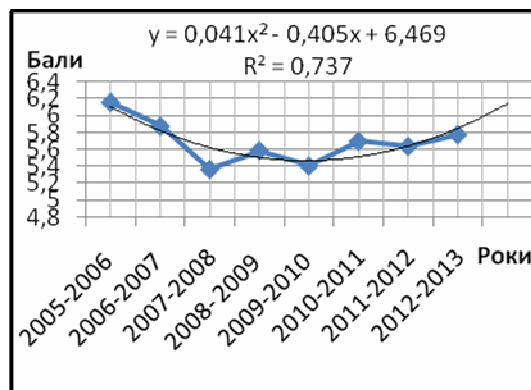

Рис. 7. Субфактор «Охорона здоров'я та початкова освіта»

Екзогенно оцінений субфактор «Макроекономічна стабільність» (рис. 6) є інтегральним показником, утвореним з п'яти індикаторів: сальдо держбюджету (відсотки ВВП), норма внутрішніх заощаджень (відсотки ВВП), інфляція (%), державний борг (відсотки ВВП), кредитний рейтинг країни. Незважаючи на зростання його оцінки у 2012 р., загальна тенденція динаміки субфактора є недостатньо визначеною ($R^2=0,280$). Такий субфактор не містить внутрішній макроекономічний показник ВВП країни. Принаймні номінальний ВВП України у четвертому кварталі 2012 р. знаходився на рівні 378,564 млрд. грн., у тому числі на душу населення – 8,303 тис. грн., що на 2,3% нижче відповідного кварталу попереднього року. ВВП України за IV квартал 2012 р. порівняно з відповідним кварталом 2011 р. (у постійних цінах 2007 р.) знизився на 2,5%, що, безумовно, є негативним чинником внутрішньої макроекономічної стабільності економіки.

Однак, як показують графіки на рис. 5 і 7, позитивні зрушення мають субфактори «Інфраструктура» ($R^2=0,852$) і «Охорона здоров'я та початкова освіта» ($R^2=0,737$).

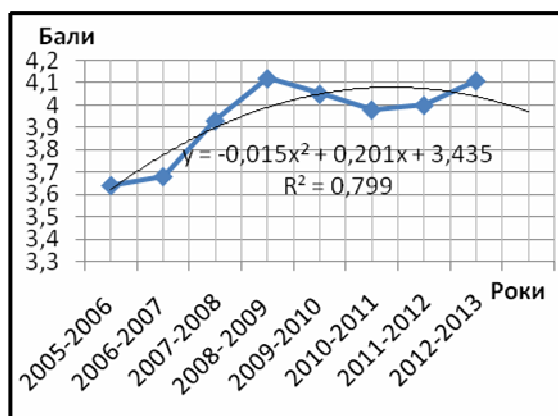

Рис. 8. Субфактор «Підсилювачі ефективності»

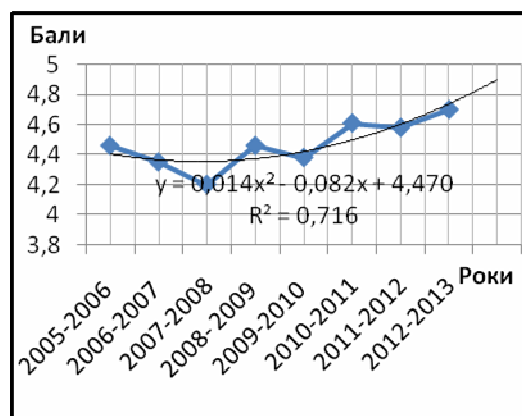

Рис. 9. Субфактор «Вища й професійна підготовка»

Нестійку динаміку агрегованого субфактора «Підсилювачі економіки», за яким з урахуванням ВВП на душу населення Україна перебуває на стадії «ефективності», демонструє графік, зображений на рис. 8. Позитивний стрибок його значень у 2012 р. не призвів до виправлення загального тренда падіння субфактора. У 2012 р. він забезпечений збільшенням рейтингу субфакторів «Вища й професійна підготовка» (рис. 9) і «Оснащення новітніми технологіями» (рис. 10). Основні конкурентні переваги національної економіки, підтверджені закономірностями, наведеними на рис. 9 і 11, – це вища й професійна підготовка (рис. 9) та розмір ринку (рис. 11).

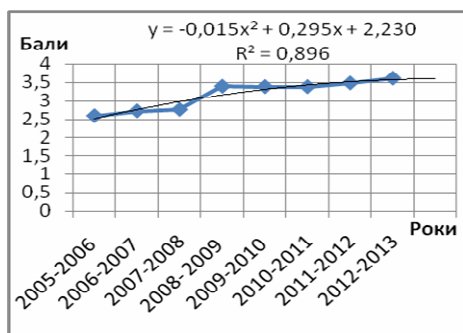

Рис. 10. Субфактор «Оснащення новітніми технологіями»

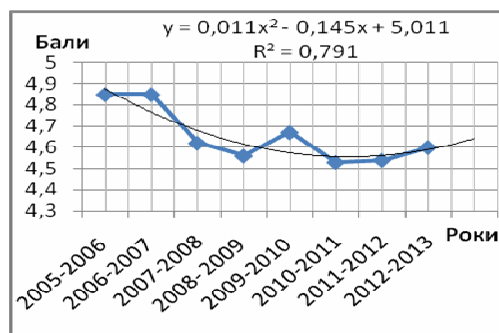

Рис.11. Субфактор «Розмір ринку»

Також на одну позицію підвищився рейтинг України за підіндексом «Оснащення новітніми технологіями», тобто з 82-го місця у 2011 – 2012 рр. країна перейшла на 81-е у 2012 – 2013 рр. Поліпшення відбулося майже за всіма показниками підіндексу, а саме: «рівень освоєння технологій» (+2 позиції), «іноземні інвестиції та трансфер технологій» (+15 позицій), «Інтернет-користувачі» (+4 позиції). Однак за показником «інноваційна спроможність» Україна втратила 16 позицій, оскільки останній орієнтований більш на використання ліцензій на іноземні технології, ніж на власні розробки та дослідження.

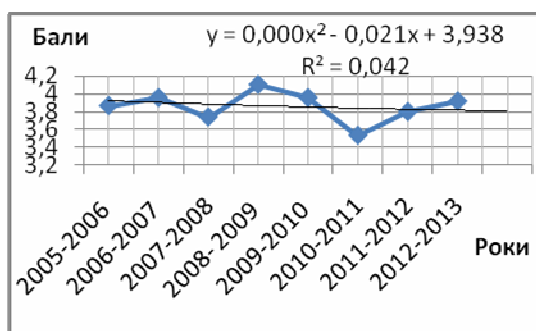

Рис.12. Субфактор «Ефективність ринків»

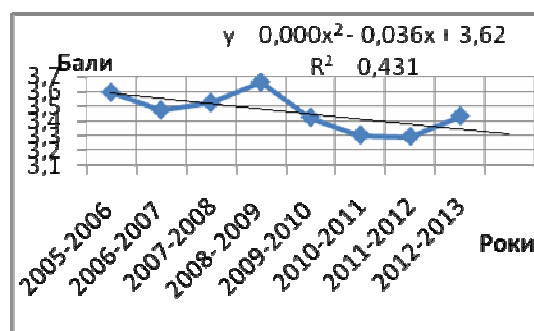

Рис.13. Субфактор «Фактори інновацій та розвитку»

Неефективним залишається ринок товарів і послуг (117-те місце), а пріоритетним стає стабілізація фінансового сектора України, який займає 114-те місце.

Згідно з графіком субфактора «Інновації», тенденція його перспективної динаміки за означений період недостатньо визначена ($R^2=0,205$). За цим підіндексом рейтинг України у 2012 – 2013 рр. відповідає 71-му місцю. Зростання підіндексу відбулося за рахунок таких його складових, як якість науково-дослідних інститутів (+8 позицій), державні закупівлі новітніх технологій і продукції (+15 позицій), наявність учених та інженерів (+26 позицій), кількість патентів, отриманих у США на 1 млн. населення (+20 позицій). За результатами останнього Звіту про конкурентоспроможність, пріоритет являє також підвищення рівня розвитку бізнесу, який займає 91-ше місце.

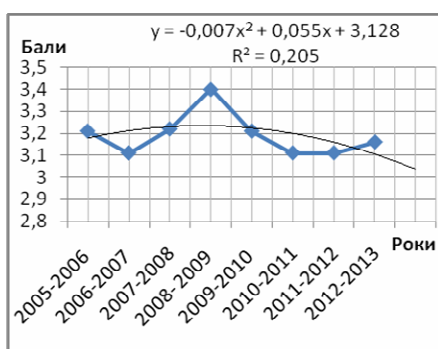

Рис.14. Субфактор «Інновації»

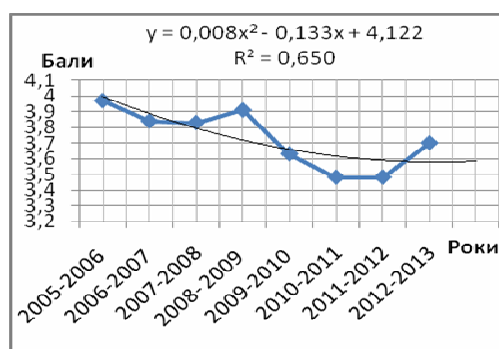

Рис.15. Субфактор «Розвиток бізнес-процесів»

Субфактори ІГК являють собою показники, що оцінюють конкурентоспроможність країни ззовні, тобто її місце у міжнародному конкурентному середовищі [13]. Водночас вельми актуальною є проблема зіставлення екзогенно розрахованих субіндексів оцінки глобальної конкурентоспроможності й ендогенних макропоказників економічного зростання на єдиній методичній основі.

Як відомо, провідними макропоказниками виступають: збільшення реального ВВП (чистого валового продукту (ЧВП) або національного доходу (НД)) в абсолютних величинах за певний проміжок часу; збільшення реального ВВП (ЧВП чи НД) у розрахунку на душу населення; збільшення реального ВВП (ЧВП або НД) у розрахунку на одного зайнятого. Близькими до показника ВВП на душу населення є інші індикатори економічного розвитку: показник ВВП на душу населення, розрахований по паритету купівельної спроможності, а також національний дохід на душу населення. Вони краще відбивають стан соціально-економічного розвитку, оскільки, з одного боку, є порівняними, а з іншого – безпосередньо пов'язані з добробутом населення. На відміну від ВВП на душу населення, перший передбачає перерахування в долари не за ринковим курсом гривні до долара, а на основі паритету купівельної спроможності національної валюти до долара (ПКС) відносно сукупності товарів-представників з первинних товарних груп, а другий виключає споживання основного капіталу (амортизацію), непрямі податки і державні субсидії на виробництво й імпорт, тобто більш достовірно відображає рівень знов створеної вартості у поточному році.

ВВП та його похідні є внутрішніми показниками стану національної економіки, які розраховуються на іншій методичній основі, зокрема за допомогою сукупності моделей макроекономічної рівноваги і сучасних різновидів виробничої функції Кобба–Дугласа. Комплексний аналіз індикаторів ІГК та інших вимірювачів сталого економічного розвитку в структурі модифікованих макроекономічних моделей здатний створити синергетичний ефект нового якісного рівня дослідження конкурентоспроможності країни і розроблення адекватної довгострокової стратегії розвитку національної економіки.

Висновки. Отже, науковий інтерес являє економіко-математична формалізація алгоритму узгодження екзогенних рейтингів сукупності субфакторів ІГК і ендогенних моделей макроекономічної стабільності, тобто врівноваження оцінок внутрішньої та зовнішньої національної конкурентоспроможності й приведення їх до єдиної методологічної основи та методичної бази розрахунків. Відкритим залишається питання про те, як формально врахувати сукупність різноманітних субфакторів глобальної конкурентоспроможності та інших головних індикаторів сталого розвитку в моделях макроекономічної динамічної рівноваги. Кінцевою метою є формування сучасної цілісної концепції стратегічного планування й управління національною економікою, яка забезпечує послідовний перехід країни до інноваційної стадії розвитку. Розроблена на її основі стратегія національної конкурентоспроможності має бути спрямована на інституалізацію нової парадигми соціально-економічного розвитку країни та обґрунтування напрямів її реалізації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Манцуров, І. Формування державної стратегії розвитку підприємництва на основі міжнародних рейтингів конкурентоспроможності / І. Манцуров, В. Нестеренко // Вісник КНТЕУ. – 2010. – № 2. – С. 27-43.
2. Хватов, Ю. Ю. Сравнительный анализ международных рейтингов конкурентоспособности стран / Ю. Ю. Хватов // Бюлетень Міжнародного нобелівського економічного форуму. – 2012. – № 1 (5). – Том 2. – С. 390-398.
3. Global Competitiveness Report 2012–2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf - World Economic Forum Geneva, 2012. – 525 с.
4. Global Competitiveness Report 2011–2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCR_Report_2011-12.pdf - World Economic Forum Geneva, 2011. – 528 с.
5. Портер, М. Конкуренция: учеб. пособ. / М. Портер. – М., 2001. – 495 с.
6. Місце України за Глобальним індексом конкурентоспроможності у 2012 – 2012 рр. 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uiniei.kiev.ua/viewpage.php?page_id=492

7. The global competitiveness report 2005-2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ev.am/media/documents/GCR/2005_2006/GCR_2005_Presentation_english.pdf
8. The global competitiveness report 2006 – 2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ieseinsight.com/casos/study_0089-e.pdf
9. The global competitiveness report 2007 – 2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://immisto-australia.com/pics/advant/2007_WorldEconomicForum.pdf
10. The Global Competitiveness Report 2008 – 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://members.weforum.org/pdf/GCR08/GCR08.pdf>
11. The Global Competitiveness Report 2009 – 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2009-10.pdf
12. The Global Competitiveness Report 2009 – 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2010-11.pdf
13. Структурні зміни та економічний розвиток України : монографія / [Геєць В. М., Шинкарук Л. В., Артѣмова Т. І. та ін.]; за ред. д.е.н. Л. В. Шинкарук; НАН України; Ін-т екон. та прогноз. – К., 2011. – 696 с.

УДК 332.12:316.32

Іванова Тетяна Леонідівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства. Донецький державний університет управління. **Детермінанти і тенденції змін національної конкурентоспроможності України.** Розглянуто проблеми оцінки конкурентоспроможності національної економіки у контексті поєднання субфакторів Індексу глобальної конкурентоспроможності й агрегованих макроекономічних показників. Визначено та узагальнено тенденції зміни субфакторів ІГК за допомогою побудови й оцінювання їх трендів у програмі Microsoft Excel. Висловлюється ідея про необхідність дослідження субфакторів ІГК і макропоказників національної економіки на єдиній методологічній основі з метою розроблення ефективних довгострокових стратегій розвитку національної економіки на підставі синергетичного підходу.

Ключові слова: конкурентоспроможність, Індекс глобальної конкурентоспроможності, макроекономічні показники, симбіоз внутрішньонаціональної і глобальної конкурентоспроможності, стратегія розвитку національної економіки, синергетичний підхід.

УДК 332.12:316.32

Іванова Татьяна Леонидовна, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики предприятия. Донецкий государственный университет управления. **Детерминанты и тенденции изменения национальной конкурентоспособности Украины.** Рассмотрены проблемы оценки конкурентоспособности национальной экономики в контексте объединения субфакторов Индекса глобальной конкурентоспособности и агрегированных макроэкономических показателей. Определены и обобщены тенденции изменения субфакторов ИГК с помощью построения и оценки их трендов в программе Microsoft Excel. Проводится идея о необходимости исследования субфакторов ИГК и макропоказателей национальной экономики на единой методологической основе с целью разработки эффективных долгосрочных стратегий развития национальной экономики на основе синергического подхода.

Ключевые слова: конкурентоспособность, Индекс глобальной конкурентоспособности, макроэкономические показатели, симбиоз внутринациональной и глобальной конкурентоспособности, стратегия развития национальной экономики, синергетический подход.

UDC 332.12:316.32

T. L. Ivanova, PhD, Associate Professor of the Economy of Enterprise Department. Donetsk state university of management. **Determinations and tendencies of changing the national competitiveness of Ukraine.** The problems of estimation of the national economy competitiveness are examined in the context of integrating the subfactors of the Global competitiveness Index and aggregated macroeconomic indexes. The tendency of changing the subfactors of GCI are determined and summarized by means of construction and estimation of their trends in the Microsoft Excel program. The idea is presented about the necessity of studying the subfactors of GCI and macroindexes of national economy on the single methodological basis with the purpose of developing the efficient long - term strategies of the national economy development on the basis of synergistical approach.

Keywords: competitiveness, global competitiveness index, macroeconomic indexes, symbiosis of intra-national and global competitiveness, strategy of the national economy development, synergistical approach.